

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Tdo/3/2014
Identifikačné číslo spisu:	3211010040
Dátum vydania rozhodnutia:	19.02.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Michálik
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:3211010040.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Daniela Hudáka na neverejnom zasadnutí konanom 19. februára 2014 v Bratislave, v trestnej veci obvineného C. Y. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. a iné, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23To 137/2012, zo 7. decembra 2013 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného C. Y. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou, sp. zn. 1T 29/2011, z 13. októbra 2012 bol obvinený C. Y. v bode 1/ uznaný vinným z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. účinného do 31. augusta 2009 s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák., prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. a prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák., v bode 2/ zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák., v bodoch 3/ a 4/ zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/, písm. d/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, ako je to uvedené vo výroku prvostupňového rozhodnutia.

Prvostupňový súd uložil obvinenému podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. s prihliadnutím na § 38 ods. 7 Tr. zák., v spojení s § 42 ods. 1 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov a 8 mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd zrušil výrok o treste uložený obvinenému rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou, č.k. 2T 35/2010-110, zo dňa 21. apríla 2010, v spojení s uznesením Krajského súdu Trenčín, sp. zn. 23To 52/2010, zo dňa 10. júna 2010, ako aj ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Proti prvostupňovému rozsudku podal odvolanie obvinený. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom, sp. zn. 23To 137/2012, zo 7. februára 2013 podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste, ako aj výrok o zrušení skoršieho rozsudku.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. pri nezmenenom výroku o vine uložil obvinenému podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 4, § 37 písm. h/, písm. m/, § 42 ods. 1, § 41 ods. 2 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. obvineného pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd zrušil výrok o treste uložený obvinenému rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou, č.k. 2T 35/2010-110, zo dňa 21. apríla 2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23To 52/2010, zo dňa 10. júna 2010 ako aj ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Proti druhostupňovému rozsudku podal 28. novembra 2013 dovolanie obvinený z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. voči výroku o vine a treste.

V písomne podanom dovolaní uviedol, že je presvedčený, že skutok uvedený v bode 2/ rozsudku súdu prvého stupňa žiadnym spôsobom neodôvodňuje právnu kvalifikáciu ako zločin vydierania. Tento skutok vôbec nie je trestný čin v dôsledku prítomnosti okolnosti vylučujúcej jeho protiprávnosť - nutnej obrany. Poukázal na ustanovenie § 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, z ktorého vyplýva, že starostlivosť o deti možno od rodičov proti ich vôli odlúčiť len rozhodnutím súdu. Podľa § 28 ods. 3 Zákon o rodine, rodičovské práva vykonáva jeden z rodičov tiež vtedy, ak druhý z rodičov nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. 20. septembra 2009 vykonával rodičovské práva on, pretože matka maloletej B. Y. nebola v tom čase plnoletá. Keď mu X. O. pri odchode z bytu odmietla vydať maloletú a on sa vydania domáhal, je potrebné jeho konanie posudzovať ako konanie v nutnej obrane podľa § 25 Tr. zák., keď chránil právom chránený záujem spočívajúci v nerušenom výkone jeho rodičovských práv. Poukázal na uznesenie Krajského súdu v Českých Budějoviach, sp. zn. 4To 360/96, z 25. júna 1996.

Navrhol, aby dovolací súd s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, konštatoval porušenie zákona v jeho neprospech aplikáciou ustanovenia § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom k § 138 písm. a/ Tr. zák. na vyššie uvedený skutok a podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok ako aj rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o vine, ako aj na nadväzujúcich výrokoch a vec v zmysle § 388 ods. 1 Tr. por. vrátil súdu prvého stupňa, aby ho v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril okresný prokurátor v Bánovciach nad Bebravou. V písomnom vyjadrení uviedol, že rozsudok okresného súdu v spojení s napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu je vo všetkých výrokoch zákonný a dôvodný. Obvineným tvrdené skutočnosti nemožno považovať za dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., nakoľko tieto len formálne a účelovo odkazujú na citované ustanovenia Trestného poriadku. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací dovolanie obvineného odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1 Tr. por. a § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu (§ 369 ods. 2 písm. b/ a § 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1 a ods. 2 Tr. por.), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Tr. por.). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 Tr. por., veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo a podal riadny opravný prostriedok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preštudovaní spisového materiálu dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, určený k náprave v zákone výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení. Neslúži k revízií a náprave skutkových zistení, ani k preskúmvaniu vykonaného dokazovania.

Dovolanie umožňuje oprávneným osobám namietat' zásadné porušenie procesnoprávných a hmotnoprávných ustanovení v rozhodnutiach súdov, ale nie je tretím opravným prostriedkom. Z tohto dôvodu námietky vzťahujúce sa iba k skutkovým zisteniam nie sú prípustným dôvodom na podanie dovolania.

Z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ vyplýva, že dovolací súd správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže skúmať a meniť.

Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, upravovať alebo meniť iba súd odvolací (§ 322 ods. 3, § 326 ods. 5 Tr. por.). Samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení dovolací súd nemôže skúmať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie okolností potrebných na rozhodnutie o dovolaní môže vykonať dovolací súd len v obmedzenom rozsahu potrebné vyšetrovanie podľa § 379 ods. 2 Tr. por.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je daný v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Dovolanie je teda určené k náprave právnych chýb rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie nesprávne právne posúdenie skutku, alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia. Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol napadnutým rozhodnutím kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu nešlo o žiadny trestný čin alebo že išlo o iný trestný čin alebo obvinený bol uznaný za vinného z prisnejšieho trestného činu, než ktorého sa súdeným skutkom dopustil.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie, napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť trestného činu, príp. pochybenie súdu pri uložení úhrnného, súhrnného a spoločného trestu a toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov.

Je potrebné uviesť, že skutočnosti, ktoré mali naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. spočívajúce v tom, že konal v nutnej obrane, dcéra bola v jeho starostlivosti obvinený uvádzal už v konaní pred prvostupňovým súdom a uviedol ich aj v dovolaní. Súdny jeho obranné tvrdenia vyhodnotili ako účelové a krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukazoval na zásadu proporcionality s tým, že táto zásada vyžaduje, aby obrana nebola celkom zjavne neprimeraná útoku. Uviedol, že spôsob konania obvineného bol zjavne neprimeraný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že práva obidvoch rodičov, bez ohľadu na vek matky dieťaťa, sú u obidvoch rodičov rovnaké. K citovanému čl. 41 ods. 3 Ústavy, najvyšší súd uvádza, že

subjektom ochrany sú deti. Účelom ich ochrany je vytvorenie rovnakého právneho postavenia pre všetky deti bez rozdielu spočívajúceho v tom, či sa narodila zosobášeným rodičom alebo mimo manželstva. Matka dieťaťa poberala rodinné prídavky, obvinený poberal rodičovský príspevok. Od 5. augusta 2009 mali trvalý pobyt na tej istej adrese. Do úvahy pri hodnotení okolností, za akých bol trestný čin spáchaný, je potrebné vyhodnotiť všetky skutočnosti. Maloleté dieťa v čase spáchania skutku nemalo ani 2 mesiace. Matka dieťaťa žila s obvineným v neustálom strese, čelila rôznym fyzickým útokom zo strany obvineného, nadávkam, vyhrážkam. Za toto konanie bol obvinený odsúdený. S poukazom na horeuvedené skutočnosti dňa 31. júla 2009 podala súdu návrh, aby jej priznal rodičovské práva a povinnosti a zveril maloletú B. do jej osobnej starostlivosti a aby otcovi maloletého dieťaťa určil vyživovaciu povinnosť a X. O., jej matku ustanovil za poručníka maloletej. Z tohto dôvodu hľadala ochranu a útočisko u svojej matky. Nie je možné, keď jej matka brala dieťa z tohto prostredia preč a obvinený sa jej vyhrážal, že dieťa si nezoberie a vyhrážal sa jej s nožom v ruke, kvalifikovať jeho konanie ako konanie v nutnej obrane. V žiadnom prípade nejde o odvracanie žiadneho útoku obvineným. Argumenty spočívajúce v tom, čo mu zaručuje ústava a zákon o rodine, pri spôsobe jeho života a jeho správaní nie sú podstatné pre právnu kvalifikáciu konania z 20. septembra 2009. Nie je potrebné vôbec konanie obvineného kvalifikovať ako konanie v nutnej obrane a zaoberať sa zásadou proporcionality. Konanie obvineného tak, ako je uvedené v skutku, je správne kvalifikované a rozhodnutie Krajského súdu v Českých Budějoviciach, sp. zn. 4To 360/96, z 25. júna 1996, rieši úplne iný prípad, keď vlastník pozemku chránil svoj majetok a zabraňoval vstupu na svoj pozemok.

Je potrebné pri posudzovaní konkrétneho prípadu vychádzať z tých ustanovení, ktoré cituje obvinený v odvolaní, že práva rodičov sú rovnaké a otázka zverenia detí maloletej matky je záležitosť súdneho rozhodnutia. Keď matka dieťaťa vzhľadom na situáciu, ktorá existovala vo vzťahu medzi ňou, druhom a dieťaťom, ho chcela zobrať z tohto prostredia a sama chcela z neho uniknúť, lebo neboli zaručené riadna výchova a starostlivosť o dieťa v tomto prostredí, nie je možné jej brániť v tomto jej zámere tak, ako to urobil obvinený a brániť sa tým, že konal v nutnej obrane. Obvinený násilím a hrozbou násilia nútil, aby dieťa ostalo v jeho domácnosti. Nie je možné takýmto spôsobom si vynucovať právo. S poukazom na konštatované skutočnosti je právna kvalifikácia konania obvineného v súlade so zákonom a nemôže ísť o konanie v nutnej obrane tak, ako to uvádza obvinený v dovolaní.

S poukazom na konštatované skutočnosti a dôkazy Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.